

§ 20

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle opetus- ja kulttuuriministeriön 'Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta' lausuntopyynnöstä

HEL 2017-013821 T 00 01 06

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuravan lausunnon kaupunginhallitukselle Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnöstä 'Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta'. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan joko puoltava tai vastustava kanta perusteluineen seuraaviin selvittäjän ehdotuksiin tai antamaan muun näkemyksen asiasta.

1. Selvittäjä ehdottaa, että Tilastokeskus muuttaa kielitaidon tilastointia niin, että henkilö voi äidinkiensä lisäksi ilmoittaa väestörekisteriin muita kotikieliä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. On hyödyllistä, että koko kielivaranto tulee esille. Yksittäisellä henkilöllä voi olla aktiivisesti käytössä kaksi tai useampi kotikieltä.

2. Selvittäjä ehdottaa, että koulutuksen järjestäjät kehittävät yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toimenpiteitä, joilla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa opiskelijoiden kielivaranto ja hyödyntää sitä työelämässä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Monipuolinen kielivaranto on kansallinen etu, jota voidaan hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ja kansainvälisillä markkinoilla.

3. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kieli varhennetaan alkamaan viimeistään ensimmäisen opintovuoden kevätlukukaudella. Varhentamiseen varataan tarvittava lisäys vähimmäistuntimäärään.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Helsingissä A1-kielen opetus alkaa 1.8.2018 alkaen 1. luokalta. Se on kaupunkistrategian mukainen ratkaisu. Varhentamista perustellaan sillä, että kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin sen oppiminen alkaa.

4. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kielivalinnaksi suositellaan pääsääntöisesti muuta kuin englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Ohjauksessa tuo-

daan esille ja opetuksen järjestäjä tarjoaa monipuolista kielivalikoimaa A-kieleksi. Monipuolinen kielivaranto on aitoa kansainvälisyyttä.

5. Selvittäjä ehdottaa, että valinnainen A2-kieli varhennetaan alkamaan 3. luokalta, ja se on pääsääntöisesti englanti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä. A2-kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Samalla perusteella kuin A1-kielen aloitusta varhennetaan, tulee myös A2-kielen opetusta varhentaa. Mitä aiemmin kielen oppiminen alkaa, sen tehokkaampaa se on. Englannin kieli on maailmanlaajuinen yleis-kieli ja sen tärkeys on hyvä tuoda esille ohjauksessa, vaikkakin kielitarjonnan tulee olla monipuolista.

6. Selvittäjän vaihtoehtoisen ehdotuksen mukaan oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kieltenopiskeluun parannetaan velvoittamalla kunnat laajentamaan oppilaiden mahdollisuuksia valita A-kielen oppimääränä myös muita kieliä kuin englantia. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään alueellisia yhteistyömuotoja ja verkko-opetusta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa tähän saman vastauksen kuin kysymykseen 5.

7. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lukion rakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa joustavan, pitkäjänteisen ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyntämällä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Perusopetuksessa on luotu hyvä ja monipuolinen kielitaito. Ilmiöpohjainen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen ovat opetussuunnitelmien mukaisia kärkiä, jotka mahdollistavat oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

8. Selvittäjän ehdotuksen mukaan suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita ylioppilastutkinnossa. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Suullinen kielitaito on tärkeä osa kielitaitoa ihmisten välisten kommunikoinnin kannalta.

9. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kehittää yhdessä opetuksen/koulutuksen järjestäjien kanssa tapoja tunnistaa, tukea ja hyödyntää monikielisyyttä nykyistä paremmin oppijoiden, koulun ja paikallisyhteisön vahvuutena.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Monikielisyyden tunnistaminen, tukeminen ja hyödyntäminen ovat kansallisesti merkittäviä sivistyksen, kansainvälisyyden ja kilpailukyvyn takia. Sen vuoksi on tärkeää luoda näille kansallisesti suuntaviivat ja periaatteet.

10. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulujen kielitietoista toimintaa vahvistetaan täydennyskoulutuksella siten, että jokaisella opetuksen järjestäjällä on riittävä määrä kielitietoisen opetuksen asiantuntijoita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielitietoisuus, kieli-aidon kehittäminen, kielen opetuksen varhentaminen, kielitaidon monipuolisuus ja monikielisyys ovat asioita, joiden kehittäminen edellyttää täydennyskoulutusta.

11. Selvittäjän ehdotuksen mukaan oppilaitokset tarjoavat eri asteilla kieliin erilaisia polkuja: kielikerhoja, pelillistämistä ja muita digitaalisten sovellusten tarjoamia mahdollisuuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen oppimisen varhentaminen edellyttää uudenlaisia toimintatapoja. Luku- ja kirjoitustaito eivät ole edellytyksiä kielen oppimiselle, vaan esim. leikit, laulut ja lorut ovat hyviä tapoja kielenoppimisen alkuvaiheessa. Erilaiset oppimisen polut monipuolistavat kielenopetusta. Samalla ne myös motivoivat, tukevat kommunikaatiota ja mahdollistavat itsenäisen opiskelun.

12. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kehitetään toiselle asteelle mallit in- ja nonformaalisti opitun osaamisen tunnustamiselle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Osaaminen perustuu näyttöön, ei opetukseen osallistumiseen. On tärkeää, että osaamisen tunnustamiselle on selkeät kriteerit.

13. Selvittäjän ehdotuksen mukaan selvitetään mahdollisuudet lukion ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyölle ja yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi vastaamaan tarpeeseen ”toisen asteen Ykinä”.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Yleiset kielitutkinnot ovat tärkeä osa kielen osaamisen tunnustamista. Kuusiportainen taitoasteikko on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitoasteikon kanssa. Tällaisten tutkintojen avulla on mahdollista myös tunnustaa ja tunnustaa in- ja nonformaalisti opittua.

14. Selvittäjän ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa lisätään muilla kuin kotimaisilla kielillä annettavaa tutkintokoulutusta ja vahvistetaan kieliopintojen roolia kaikessa koulutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kieliopintojen roolia tulee lisätä, koska työmarkkinat, palvelukenttä tai ammattitaidon edelleen kehittyminen edellyttävät kykyä toimia kansainvälisessä tai monikielisessä ympäristössä. Myös muilla kuin kotimaisilla kielillä tapahtuvaa tutkintokoulutustakin voidaan lisätä. On kuitenkin huolehdittava ennen kaikkea tutkintoon liittyvän osaamisen varmistaminen.

15. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Kansallinen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa vuoden 2020 jälkeen arvioinnin ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksista yhteisten tutkinnon osien ml. kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. On tärkeää, että ammatillisen koulutuksen uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Yhteisten tutkinnon osien ja kielten oppimisen osalta se on tärkeää myös siksi, että opiskelija voi jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

16. Selvittäjän ehdotuksen mukaan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopetuksen aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Vieraisiin kieliin orientoituminen tapahtuu kielisuihkuttelulla, jossa leikit, pelit, laulut ja lorut ovat keskeisiä toimintatapoja. Leikillisuus ja pelillisuus tukevat lapsen aktiivisuutta, toimijuutta, toiminnallista oppimista ja osallisuutta.

17. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kieltenopetuksen kärkihankkeen sekä kielikylypyopetuksen kehittämistoimien pohjalta vahvistetaan varhaiskasvatukseen vieraiden kielten opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikkaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin se alkaa. Varhaiskasvatus luo vahvan pohjan elinikäiselle oppimiselle.

18. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot vahvistavat kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttäviä sisältöjä lastentarhanopettajakoulutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Opettajankoulutuksella on merkittävä rooli pedagogiikan kehittämisessä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tärkeänä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa.

19. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä lyhytkestoisempaa täydennyskoulutusta ja erikoistumiskoulutusohjelman kielitietoisesta opetuksesta lastentarhanopettajille.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksella vahvistetaan opettajien osaamisen ja pedagogiikan kehittymistä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen.

20. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat, joissa kieltenopetusta tarkastellaan oppilaiden kielipolkujen jatkumon, kielivalintojen tarjonnan ja jakauman, kunnan tai maakunnan elinkeinoelämän tarpeiden sekä kansallisten tarpeiden kannalta. Ohjelmissa huomioidaan myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rooli kieliohjelmien jatkumon varmistamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Toimintaympäristöt Helsingissä ovat jo nyt monikielisiä, monikulttuurisia ja kansainvälisiä. Kielipolut, kielivalinnat, kielivalintojen tarjonta ja jakauma sekä kaupungin strategia ovat asioita, jotka on hyvä saada läpinäkyviksi kuntalaisen kannalta. Oppijoiden ja huoltajien valintojen tulee pohjautua tietoon.

21. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kokoaa yhdessä Kuntaliiton kanssa kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkoston, jossa kunnille annetaan tukea ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä hyvien käytäntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi kielenopetukseen. Työssä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja. Opetushallituksen kokeilukeskus osallistuu verkoston luomiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Verkostomainen toiminta kehittämisessä on hyvä ajatus. Helsinki haluaa olla mukana osana kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkostoa.

22. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät kielten ylioppilaskokeiden huomioimista opiskelijavalinnassa. Tämä tarkoittaa myös muita kieliä kuin suomea/ruotsia ja englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijavalintojen periaatteet on hyvä selvittää erikseen. On tärkeä huomioida, että opiskelijavalintojen kriteerit ovat sellaiset, että ne eivät muodosta jatko-opintoihin hakeutuille umpiperiä.

23. Selvittäjän ehdotuksen mukaan muutetaan asetusta yliopistojen tutkinnoista niin, että opiskelijalta edellytetään vähintään kahden vieraan kielen taidon osoittamista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä. Helsingin kaupunki tarvitsee kielitietoisia ja -taitoisia, monikielisessä sekä kansainvälisessä

toimintaympäristössä toimivia ammattilaisia. Kielen opiskelu on kuitenkin mahdollista elinikäisen oppimisen näkökulmasta milloin vain. Kieli-taito voidaan osoittaa muutoinkin kuin yliopistotutkinnon osana.

24. Selvittäjän ehdotuksen mukaan osaamisen hankkimiseen ja osoit-tamiseen kehitetään joustavia malleja yliopistojen, lukioden ja vapaan sivistystyön yhteistyönä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Yliopistoilla, lukioil-la ja vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on kaikilla monenlaista ja myös erilaista osaamista. Näiden osaamista on hyvä hyödyntää osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa elinikäisen oppimisen mahdollistaen.

25. Selvittäjän esityksen mukaan korkeakoulut sopivat Unifin ja Arenen johdolla työnjaosta ja yhteistyöstä Aasian ja Afrikan kielten (esim. so-mali, kurdi, vietnam, kiina, korea, japani) perusopetuksessa kielikes-kuksissa tai vastaavissa. Tarkastelu tehdään rinnan kielten tutkintou-lutuksen kehittämisen kanssa. Yhteistyönä kehitetään myös Aasian ja Afrikan kielten verkko-opetusta maan korkeakoulujen ja aikuiskoulutuk-sen tarpeisiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Afrikan ja Aasian kielten merkitys kasvaa sekä kansallisesti että Helsingin kaupungissa. Korkeakoulujen on järkevää sopia työnjaosta ja yhteistyöstä näiden kielten opetuksen järjestämisessä.

26. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut lisäävät suomen/ruot-sin toisena kielenä opetukseen syventäviä kursseja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansalliskielten osaa-misesta on myös pidettävä huolta.

27. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan eri yliopistoissa eri tavoin, ja tarpeisiin vastaamista arvioi-daan yliopistojen yhteistyönä kansallisen kielivarannon näkökulmasta. Samalla huolehditaan siitä, että kielten aineenopettajakoulutusta tarjoa-vissa yliopistoissa on tarjolla riittävän laaja kieliaineiden kirjo. Kiinan kielen opetusta lisätään eniten.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Ylio-pistojen välinen yhteistyö on tärkeää. Miten kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan yliopistoissa tai miten yliopistojen yhteistyö kan-sallisen kielivarannon näkökulmasta järjestetään, on ennen kaikkea yliopistojen asia. Kielenopetuksen varhentaminen tai kiinan kielen ope-tuksen tarjonnan laajentaminen ovat asioita, jotka on syytä huomioida tutkinto-opiskelussa ja tutkimuksessa.

28. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot kehittävät uudenlaisia, kieliaineita ja muuta substanssia yhdistäviä tutkinto-ohjelmia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksen varhentaminen, tarjonnan monipuolistaminen, kielitietoisuuden kehittyminen sekä kansainvälistyminen edellyttävät tutkinto-ohjelmien kehittämistä.

29. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot lisäävät yhteistyötä Pohjoismaiden ja Viron yliopistojen kanssa vähemmän opiskelluissa kielissä hyödyntäen opetuksen digitalisaatiota.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Väestömäärältään pienten valtioiden on järkevää tehdä yhteistyötä. Yliopistot tekevät paljon yhteistyötä ja tämänkin asian osalta sen kehittäminen on tarpeellista.

30. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot uudistavat kielten aineenopettajakoulutusta ja opettajankoulutukseen kohdistuvaa tutkimusta kielten ainelaitosten ja opettajakoulutuslaitosten yhteistyönä. Erityisesti vahvistetaan oppijalähtöisyyteen, monikulttuurisuuteen ja joustaviin suoritustapoihin sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen kohdistuvaa tutkimusta ja osaamista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Opetussuunnitelmien mukainen toiminta edellyttää opettajalta oppijalähtöistä toimintatapa, monikulttuurisessa ympäristössä toimisen ammattitaitoa, joustavien menetelmien ja suoritustapojen hallintaa sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimista. Näiden alueiden tutkimusta ja osaamista on tarpeen lisätä ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten yhteistyönä.

31. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten aineenopettajankoulutuksessa vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoisien kasvatuksen roolia. Selvitetään mahdollisuus erikoistua pedagogisissa opinnoissa, esimerkiksi opetusharjoittelussa, nykyistä vahvemmin aikuiskoulutukseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksessa kieli- ja kulttuuritietoisuuden merkitys on kasvanut. Kielitaito on myös kielen kulttuurin taitoa. Kielen oppimista tapahtuu koko elämän ajan. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta kielen aineenopettajalla tulee olla mahdollisuus erikoistua myös aikuiskoulutukseen.

32. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjät takaavat opettajille mahdollisuudet täydennyskoulutukseen, joka tukee kontaktin säilymistä kielialueeseen ja kulttuuriympäristöön.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksessa tulee huomioida samalla tavalla kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen vaatimukset kuin kielten aineenopettajakoulutuksessa.

33. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot jatkavat yhdessä työelämän toimijoiden kanssa erikoistumiskoulutusten kehittämistä opettajille aiheina esim. kielitietoisuus, monikielisyys, kaksikielinen pedagogiikka ja monikulttuurisissa yhteisöissä toimiminen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kansainvälisyys, monikielisyys ja monikulttuurisuus ovat osa toimintaympäristöämme. Kielitietoisuus on keskeinen osaamisalue opettajan työssä. Kielikylpy- ja kielirikasteinen opetus lisääntyy. On järkevää kehittää näiden osa-alueiden ympärille erikoistumiskoulutuksia yhdessä yliopistojen kanssa.

34. Selvittäjän ehdotuksen mukaan STM ja OKM vahvistavat neuvoloiden roolia kielitietoisuuden vahvistamisessa ja perheiden monikielisyyden tukemisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Varhainen tuki perheille mahdollistuu hyvin neuvolatoiminnan kautta. Syntymästä koului- kään lapsi ja perhe ovat tämän palvelun piirissä. Yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa neuvolatoiminta voi tukea kielitietoisuuden kehittymistä. Koska neuvoloissa kohdataan koko perhe, myös perheiden monikielisuuden tukeminen on mahdollista. On järkevää vahvistaa neuvoloiden roolia tässä asiassa.

35. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lisätään oma äidinkieli perusopetuksessa säädöspohjaan erillisenä oppimääränä ja määritellään oman äidinkielen opettajan kelpoisuus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Oman äidinkielen merkitys kaiken oppimisen, identiteetin kehittymisen ja muun kasvun ja kehityksen kannalta on ensiarvoisen tärkeä. Oman äidinkielen opettajien koulutus ja kelpoisuuden määrittely mahdollistaisi oman äidinkielen opetuksen laadun kehittymisen.

36. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus tekee yhdessä työnantajien kanssa selvityksen siitä, mikä on todellinen S2/R2-vaatimus työpaikoilla, miten ammatillista kielitaitoa arvioidaan ja miten suomen/ruotsin taitoa voidaan tehokkaasti kehittää työssä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Suomen/ruotsin taitovaatimukset ovat erilaiset eri töissä. Taitotason vaatimuksia on hyvä arvioida. Koska kielen oppiminen on jatkuvaa, työnantajat tarvitsevat tukea, kuinka työntekijöiden kielitaitoa voidaan kehittää työssä.

37. Selvittäjän ehdotuksen mukaan mahdollisuuksia suorittaa yleisiä kielitutkintoja parannetaan lisäämällä tutkintojen kielivalikoimaa ja vauhdittamalla tutkintojen digitalisoimista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansainvälisyys, monikulutturuus, monikielisyys, Aasian ja Afrikan kielten osaamistarpeen lisääntyminen ja kielitietoisuuden vahvistaminen puoltavat kielivalikoiman laajentamista yleisissä kielitutkinnoissa. Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden.

38. Selvittäjän ehdotuksen mukaan työmarkkinajärjestöt ja yliopistot tekevät yhteistyössä selvityksen työelämän alakohtaisista todellisista kielten ja kulttuurien osaamistarpeista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Eri työtehtävissä on eroja kielitaitovaatimusten suhteen. Toisaalta toimintaympäristömme kansainvälistyvät ja muuttuvat monikulttuurisiksi sekä monikielisiksi. Tulevaisuuden työtehtävissä korostuu vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. On tärkeää selvittää työelämän todellisia kielten ja kulttuurien osaamistarpeita.

39. Selvittäjän ehdotuksen mukaan vahvistetaan kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevien ja niistä valmistuvien työelämäyhteyksiä ja osaamisen hyödyntämistä myös pk-yrityksissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevilla kielitaidon lisäksi kehittyä osaamista kulttuurien, moninaisuuden ja monikielisyyden kohtaamisessa. Tätä osaamista syytä edistää ja hyödyntää työelämässä.

40. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kansainvälisten koulujen määrä suurissa ja/tai kansainvälistyvissä kaupungeissa lisätään kansainvälisten osaajien Suomeen saamisen tukemiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Helsingin kaupunkistrategiassa kansainvälistyminen, kielen opetuksen varhentaminen ja kaksi- ja vieraskielisen opetuksen lisääminen ovat osa kaupungin kilpailukykyä parantamista. Kansainvälistymisen tarpeisiin ja kansainväliseen kilpailuun on varauduttava.

41. Selvittäjän ehdotusten mukaan maahanmuuttajien ohjaamisessa korkeakoulutukseen hyödynnetään vastuukorkeakoulutoiminnasta vuosina 2017-2020 saatuja kokemuksia. Syntyneet hyvät käytänteet sekä ohjauksesta että yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa vakiinnutetaan osaksi oppilaitosten ja TE-toimistojen toimintaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Maahanmuuttajien ohjautuminen koulutukseen on tärkeä osa kotoutumista. Tarvitsemme kaikkien panoksen ja jokaisella tulee olla mahdollisuus kouluttautua omien taipumusten, haaveiden ja potentiaalinsa mukaisesti. Ohjaus on tässä tärkeässä roolissa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 22 seuraavasti (päättösasiakirjassa (44-45).

Kohta: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä." Muutetaan muotoon Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä.

Päättösasiakirjassa mainitut perusteet pysyvät ennallaan.

Perustelut: Useimmilla aloilla muut kuin kielen osaamiseen liittyvät kriteerit ovat tärkeitä. Esim. kemistin on tärkeämpää olla hyvä kemiassa kuin osata sen lisäksi useita eri kieliä. Jos kielten ylioppilaskokeen merkitystä jatko-opintoihin hakeutumisessa kasvatetaan, heikentyy heikommien kielissä pärjäävien opiskelijoiden mahdollisuus jatko-opintoihin. Kielten osaamisesta saatavien pisteiden nostaminen syrjisi myös lukivaikeuksista kärsiviä.

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Muutetaan lausunnon kohdan 37 virke (päättösasiakirjan kohta 74): "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden." Muotoon "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden, mutta ei korvaa kasvokkain tapahtuvaa kohtaavaa oppimista."

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Petra Malin: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 18 seuraavasti (päättösasiakirjassa (36-37):

Lisätään loppuun virke: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tärkeänä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa."

Kannattaja: Otso Kivekäs

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 22 seuraavasti (pää-
tösasiakirjassa (44-45).

Kohta: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä." Muutetaan muotoon

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä. Päätösasiakirjassa mainitut perusteet pysyvät ennallaan. Perustelut: Useimmilla aloilla muut kuin kielen osaamiseen liittyvät kriteerit ovat tärkeitä. Esim. kemistin on tärkeämpää olla hyvä kemiassa kuin osata sen lisäksi useita eri kieliä. Jos kielten ylioppilaskokeen merkitystä jatko-opintoihin hakeutumisessa kasvatetaan, heikentyy heikommin kielissä pärjäävien opiskelijoiden mahdollisuus jatko-opintoihin. Kielten osaamisesta saatavien pisteiden nostaminen syrjäisi myös lukivaikeuksista kärsiviä.

Jaa-äännet: 11

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Tiina Larsson, Abdirahim Mohamed, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 2

Vesa Korkkula, Petra Malin

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 11–2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan lausunnon kohdan 37 virke (pää-
tösasiakirjan kohta 74): "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden." Muotoon "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden, mutta ei korvaa kasvokkain tapahtuvaa kohtaavaa oppimista."

Jaa-äännet: 10

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Tiina Larsson, Abdirahim Mohamed, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 3

Vesa Korkkula, Petra Malin, Mirita Saxberg

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 10–3.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 18 seuraavasti (pää-

tösasiakirjassa (36-37): Lisätään loppuun virke: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tärkeänä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa."

Jaa-äännet: 5

Ville Jalovaara, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 7

Fatim Diarra, Emma Kari, Otso Kivekäs, Vesa Korkkula, Petra Malin, Abdirahim Mohamed, Mirita Saxberg

Tyhjä: 1

Martina Harms-Aalto

Suoritettussa äänestyksessä Petra Malinin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 7–5. Tyhjää äänesti 1.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Pertti Joona, pedagogisten palveluiden päällikkö, puhelin: 310 86232
pertti.joona(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, lausuntopyyntö 20.12.2017, ehdotukset kielikoulutuksen kehittämiseksi
- 2 Lausuntopyynnön kysymykset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa seuravan lausunnon kaupunginhallitukselle Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnöstä 'Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta'. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan joko puoltava tai vastustava kanta perusteluineen seuraaviin selvittäjän ehdotuksiin tai antamaan muun näkemyksen asiasta.

1. Selvittäjä ehdottaa, että Tilastokeskus muuttaa kielitaidon tilastointia niin, että henkilö voi äidinkiellensä lisäksi ilmoittaa väestörekisteriin muita kotikieliä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. On hyödyllistä, että koko kielivaranto tulee esille. Yksittäisellä henkilöllä voi olla aktiivisesti käytössä kaksi tai useampi kotikieltä.

2. Selvittäjä ehdottaa, että koulutuksen järjestäjät kehittävät yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toimenpiteitä, joilla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa opiskelijoiden kielivaranto ja hyödyntää sitä työelämässä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Monipuolinen kielivaranto on kansallinen etu, jota voidaan hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ja kansainvälisillä markkinoilla.

3. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kieli varhennetaan alkamaan viimeistä ensimmäisen opintovuoden kevätlukukaudella. Varhentamiseen varataan tarvittava lisäys vähimmäistuntimäärään.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Helsingissä A1-kielen opetus alkaa 1.8.2018 alkaen 1. luokalta. Se on kaupunkistrategian mukainen ratkaisu. Varhentamista perustellaan sillä, että kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin sen oppiminen alkaa.

4. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kielivalinnaksi suositellaan pääsääntöisesti muuta kuin englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Ohjauksessa tuodaan esille ja opetuksen järjestäjä tarjoaa monipuolista kielivalikoimaa A-kieleksi. Monipuolinen kielivaranto on aitoa kansainvälisyyttä.

5. Selvittäjä ehdottaa, että valinnainen A2-kieli varhennetaan alkamaan 3. luokalta, ja se on pääsääntöisesti englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä. A2-kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Samalla perusteella kuin A1-kielen aloitusta varhennetaan, tulee myös A2-kielen opetusta varhentaa. Mitä aiemmin kielen oppiminen alkaa, sen tehokkaampaa se on. Englannin kieli on maailmanlaajuinen yleis-kieli ja sen tärkeys on hyvä tuoda esille ohjauksessa, vaikkakin kielitarjonnan tulee olla monipuolista.

6. Selvittäjän vaihtoehtoisen ehdotuksen mukaan oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kieltenopiskeluun parannetaan velvoittamalla kunnat laajentamaan oppilaiden mahdollisuuksia valita A-kielen oppimääränä myös muita kieliä kuin englantia. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään alueellisia yhteistyömuotoja ja verkko-opetusta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa tähän saman vastauksen kuin kysymykseen 5.

7. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lukion rakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa joustavan, pitkäjänteisen ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyntämällä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Perusopetuksessa on luotu hyvä ja monipuolinen kielitaito. Ilmiöpohjainen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen ovat opetussuunnitelmien mukaisia kärkiä, jotka mahdollistavat oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

8. Selvittäjän ehdotuksen mukaan suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita ylioppilastutkinnossa. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Suullinen kielitaito on tärkeä osa kielitaitoa ihmisten välisten kommunikoinnin kannalta.

9. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kehittää yhdessä opetuksen/koulutuksen järjestäjien kanssa tapoja tunnistaa, tukea ja hyödyntää monikielisyyttä nykyistä paremmin oppijoiden, koulun ja paikallisyhteisön vahvuutena.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Monikielisyyden tunnistaminen, tukeminen ja hyödyntäminen ovat kansallisesti merkittäviä sivistyksen, kansainvälisyyden ja kilpailukyvyn takia. Sen vuoksi on tärkeää luoda näille kansallisesti suuntaviivat ja periaatteet.

10. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulujen kielitietoista toimintaa vahvistetaan täydennyskoulutuksella siten, että jokaisella opetuksen järjestäjällä on riittävä määrä kielitietoisen opetuksen asiantuntijoita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielitietoisuus, kielitaidon kehittäminen, kielen opetuksen varhentaminen, kielitaidon monipuolisuus ja monikielisyys ovat asioita, joiden kehittäminen edellyttää täydennyskoulutusta.

11. Selvittäjän ehdotuksen mukaan oppilaitokset tarjoavat eri asteilla kieliin erilaisia polkuja: kielikerhoja, pelillistämistä ja muita digitaalisten sovellusten tarjoamia mahdollisuuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen oppimisen varhentaminen edellyttää uudenlaisia toimintatapoja. Luku- ja kirjoitustaito eivät ole edellytyksiä kielen oppimiselle, vaan esim. leikit, laulut ja lorut ovat hyviä tapoja kielenoppimisen alkuvaiheessa. Erilaiset oppimisen polut monipuolistavat kielenopetusta. Samalla ne myös motivoivat, tukevat kommunikaatiota ja mahdollistavat itsenäisen opiskelun.

12. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kehitetään toiselle asteelle mallit in- ja nonformaalisti opitun osaamisen tunnustamiselle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Osaaminen perustuu näyttöön, ei opetukseen osallistumiseen. On tärkeää, että osaamisen tunnustamiselle on selkeät kriteerit.

13. Selvittäjän ehdotuksen mukaan selvitetään mahdollisuudet lukion ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyölle ja yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi vastaamaan tarpeeseen ”toisen asteen Ykinä”.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Yleiset kielitutkinnot ovat tärkeä osa kielen osaamisen tunnustamista. Kuusiportainen taitoasteikko on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitoasteikon kanssa. Tällaisten tutkintojen avulla on mahdollista myös tunnustaa ja tunnustaa in- ja nonformaalisti opittua.

14. Selvittäjän ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa lisätään muilla kuin kotimaisilla kielillä annettavaa tutkintokoulutusta ja vahvistetaan kieliopintojen roolia kaikessa koulutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kieliopintojen roolia tulee lisätä, koska työmarkkinat, palvelukenttä tai ammattitaidon edelleen kehittyminen edellyttävät kykyä toimia kansainvälisessä tai monikielisessä ympäristössä. Myös muilla kuin kotimaisilla kielillä tapahtuvaa tutkintokoulutustakin voidaan lisätä. On kuitenkin huolehdittava ennen kaikkea tutkintoon liittyvän osaamisen varmistaminen.

15. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Kansallinen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa vuoden 2020 jälkeen arvioinnin ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksista yhteisten tutkinnon osien ml. kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. On tärkeää, että ammatillisen koulutuksen uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Yhteisten tutkinnon osien ja kielten oppimisen osalta se on tärkeää myös siksi, että opiskelija voi jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

16. Selvittäjän ehdotuksen mukaan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopetuksen aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Vieraisiin kieliin orientoituminen tapahtuu kielisuihkuttelulla, jossa leikit, pelit, laulut ja lorut ovat keskeisiä toimintatapoja. Leikillisuus ja pelillisuus tukevat lapsen aktiivisuutta, toimijuutta, toiminnallista oppimista ja osallisuutta.

17. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kieltenopetuksen kärkihankkeen sekä kielikylypyopetuksen kehittämistoimien pohjalta vahvistetaan varhaiskasvatuksen vieraiden kielten opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikkaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin se alkaa. Varhaiskasvatus luo vahvan pohjan elinikäiselle oppimiselle.

18. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot vahvistavat kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttäviä sisältöjä lastentarhanopettajakoulutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Opettajankoulutuksella on merkittävä rooli pedagogiikan kehittämisessä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen.

19. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä lyhytkestoisempaa täydennyskoulutusta ja erikoistumiskoulutusohjelman kielitietoisesta opetuksesta lastentarhanopettajille.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksella vahvistetaan opettajien osaamisen ja pedagogiikan kehittymistä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen.

20. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat, joissa kieltenopetusta tarkastellaan oppilaiden kielipolkujen jatkumon, kielivalintojen tarjonnan ja jakauman, kunnan tai maakunnan elinkeinoelämän tarpeiden sekä kansallisten tarpeiden kannalta. Ohjelmissa huomioidaan myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rooli kieliohjelmien jatkumon varmistamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Toimintaympäristöt Helsingissä ovat jo nyt monikielisiä, monikulttuurisia ja kansainvälisiä. Kielipolut, kielivalinnat, kielivalintojen tarjonta ja jakauma sekä kaupungin strategia ovat asioita, jotka on hyvä saada läpinäkyviksi kuntalaisen kannalta. Oppijoiden ja huoltajien valintojen tulee pohjautua tietoon.

21. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kokoaa yhdessä Kuntaliiton kanssa kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkoston, jossa kunnille annetaan tukea ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä hyvien käytä-

täntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi kieltenopetukseen. Työssä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja. Opetushallituksen kokeilukeskus osallistuu verkoston luomiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Verkostomainen toiminta kehittämisessä on hyvä ajatus. Helsinki haluaa olla mukana osana kieltenopetuksen kehittäjäkuntien verkostoa.

22. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät kielten ylioppilaskokeiden huomioimista opiskelijavalinnassa. Tämä tarkoittaa myös muita kieliä kuin suomea/ruotsia ja englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijavalintojen periaatteet on hyvä selvittää erikseen. On tärkeä huomioida, että opiskelijavalintojen kriteerit ovat sellaiset, että ne eivät muodosta jatko-opintoihin hakeutuille umpiperiä.

23. Selvittäjän ehdotuksen mukaan muutetaan asetusta yliopistojen tutkinnoista niin, että opiskelijalta edellytetään vähintään kahden vieraan kielen taidon osoittamista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä. Helsingin kaupunki tarvitsee kielitietoisia ja -taitoisia, monikielisessä sekä kansainvälisessä toimintaympäristössä toimivia ammattilaisia. Kielen opiskelu on kuitenkin mahdollista elinikäisen oppimisen näkökulmasta milloin vain. Kielitaito voidaan osoittaa muutoinkin kuin yliopistotutkinnon osana.

24. Selvittäjän ehdotuksen mukaan osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen kehitetään joustavia malleja yliopistojen, lukioiden ja vapaan sivistystyön yhteistyönä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Yliopistoilla, lukioiden ja vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on kaikilla monenlaista ja myös erilaista osaamista. Näiden osaamista on hyvä hyödyntää osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa elinikäisen oppimisen mahdollistaen.

25. Selvittäjän esityksen mukaan korkeakoulut sopivat Unifin ja Arenen johdolla työnjaosta ja yhteistyöstä Aasian ja Afrikan kielten (esim. somali, kurdi, vietnam, kiina, korea, japani) perusopetuksessa kielikeskuksissa tai vastaavissa. Tarkastelu tehdään rinnan kielten tutkintokoulutuksen kehittämisen kanssa. Yhteistyönä kehitetään myös Aasian ja Afrikan kielten verkko-opetusta maan korkeakoulujen ja aikuiskoulutuksen tarpeisiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Afrikan ja Aasian kielten merkitys kasvaa sekä kansallisesti että Helsingin kaupungissa.

Korkeakoulujen on järkevää sopia työnjaosta ja yhteistyöstä näiden kielten opetuksen järjestämisessä.

26. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut lisäävät suomen/ruotsin toisena kielenä opetukseen syventäviä kursseja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansalliskielten osaamisesta on myös pidettävä huolta.

27. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan eri yliopistoissa eri tavoin, ja tarpeisiin vastaamista arvioidaan yliopistojen yhteistyönä kansallisen kielivarannon näkökulmasta. Samalla huolehditaan siitä, että kielten aineenopettajakoulutusta tarjoavissa yliopistoissa on tarjolla riittävän laaja kieliaineiden kirjo. Kiinan kielen opetusta lisätään eniten.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Yliopistojen välinen yhteistyö on tärkeää. Miten kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan yliopistoissa tai miten yliopistojen yhteistyö kansallisen kielivarannon näkökulmasta järjestetään, on ennen kaikkea yliopistojen asia. Kielenopetuksen varhentaminen tai kiinan kielen opetuksen tarjonnan laajentaminen ovat asioita, jotka on syytä huomioida tutkinto-opiskelussa ja tutkimuksessa.

28. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot kehittävät uudenlaisia, kieliaineita ja muuta substanssia yhdistäviä tutkinto-ohjelmia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksen varhentaminen, tarjonnan monipuolistaminen, kielitietoisuuden kehittyminen sekä kansainvälistyminen edellyttävät tutkinto-ohjelmien kehittämistä.

29. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot lisäävät yhteistyötä Pohjoismaiden ja Viron yliopistojen kanssa vähemmän opiskelluissa kielissä hyödyntäen opetuksen digitalisaatiota.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Väestömäärältään pienten valtioiden on järkevää tehdä yhteistyötä. Yliopistot tekevät paljon yhteistyötä ja tämänkin asian osalta sen kehittäminen on tarpeellista.

30. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot uudistavat kielten aineenopettajakoulutusta ja opettajakoulutukseen kohdistuvaa tutkimusta kielten ainelaitosten ja opettajakoulutuslaitosten yhteistyönä. Erityisesti vahvistetaan oppijälähtöisyyteen, monikulttuurisuuteen ja joustaviin suoritustapoihin sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen kohdistuvaa tutkimusta ja osaamista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Opetussuunnitelmien mukainen toiminta edellyttää opettajalta oppijälhtöistä toimintatapaa, monikulttuurisessa ympäristössä toimisen ammattitaitoa, joustavien menetelmien ja suoritustapojen hallintaa sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimista. Näiden alueiden tutkimusta ja osaamista on tarpeen lisätä ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten yhteistyönä.

31. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten aineenopettajankoulutuksessa vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoisuuden kasvatuksen roolia. Selvitetään mahdollisuus erikoistua pedagogisissa opinnoissa, esimerkiksi opetusharjoittelussa, nykyistä vahvemmin aikuiskoulutukseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksessa kieli- ja kulttuuritietoisuuden merkitys on kasvanut. Kielitaito on myös kielen kulttuurin taitoa. Kielen oppimista tapahtuu koko elämän ajan. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta kielen aineenopettajalla tulee olla mahdollisuus erikoistua myös aikuiskoulutukseen.

32. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjät takaavat opettajille mahdollisuudet täydennyskoulutukseen, joka tukee kontaktin säilymistä kielialueeseen ja kulttuuriympäristöön.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksessa tulee huomioida samalla tavalla kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen vaatimukset kuin kielten aineenopettajakoulutuksessa.

33. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot jatkavat yhdessä työelämän toimijoiden kanssa erikoistumiskoulutusten kehittämistä opettajille aiheina esim. kielitietoisuus, monikielisyys, kaksikielinen pedagogiikka ja monikulttuurisissa yhteisöissä toimiminen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kansainvälisyys, monikielisyys ja monikulttuurisuus ovat osa toimintaympäristöämme. Kielitietoisuus on keskeinen osaamisalue opettajan työssä. Kielikylpy- ja kielirikasteinen opetus lisääntyy. On järkevää kehittää näiden osa-alueiden ympärille erikoistumiskoulutuksia yhdessä yliopistojen kanssa.

34. Selvittäjän ehdotuksen mukaan STM ja OKM vahvistavat neuvoloitten roolia kielitietoisuuden vahvistamisessa ja perheiden monikielisyyden tukemisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Varhainen tuki perheille mahdollistuu hyvin neuvolatoiminnan kautta. Syntymästä koului- kään lapsi ja perhe ovat tämän palvelun piirissä. Yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa neuvolatoiminta voi tukea kielitietoisuuden kehittymistä. Koska neuvoloissa kohdataan koko perhe, myös perheiden monikie-

lisyyden tukeminen on mahdollista. On järkevää vahvistaa neuvoloiden roolia tässä asiassa.

35. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lisätään oma äidinkieli perusopetuksessa säädöspohjaan erillisenä oppimääränä ja määritellään oman äidinkielen opettajan kelpoisuus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Oman äidinkielen merkitys kaiken oppimisen, identiteetin kehittymisen ja muun kasvun ja kehityksen kannalta on ensiarvoisen tärkeä. Oman äidinkielen opettajien koulutus ja kelpoisuuden määrittely mahdollistaisi oman äidinkielen opetuksen laadun kehittymisen.

36. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus tekee yhdessä työnantajien kanssa selvityksen siitä, mikä on todellinen S2/R2-vaatimus työpaikoilla, miten ammatillista kielitaitoa arvioidaan ja miten suomen/ruotsin taitoa voidaan tehokkaasti kehittää työssä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Suomen/ruotsin taitovaatimukset ovat erilaiset eri töissä. Taitotason vaatimuksia on hyvä arvioida. Koska kielen oppiminen on jatkuvaa, työnantajat tarvitsevat tukea, kuinka työntekijöiden kielitaitoa voidaan kehittää työssä.

37. Selvittäjän ehdotuksen mukaan mahdollisuuksia suorittaa yleisiä kielitutkintoja parannetaan lisäämällä tutkintojen kielivalikoimaa ja vauhdittamalla tutkintojen digitalisoimista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansainvälisyys, monikulttuurisuus, monikielisyys, Aasian ja Afrikan kielten osaamistarpeen lisääntyminen ja kielitietoisuuden vahvistaminen puoltavat kielivalikoiman laajentamista yleisissä kielitutkinnoissa. Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden.

38. Selvittäjän ehdotuksen mukaan työmarkkinajärjestöt ja yliopistot tekevät yhteistyössä selvityksen työelämän alakohtaisista todellisista kielten ja kulttuurien osaamistarpeista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Eri työtehtävissä on eroja kielitaitovaatimusten suhteen. Toisaalta toimintaympäristömme kansainvälistyvät ja muuttuvat monikulttuurisiksi sekä monikielisiksi. Tulevaisuuden työtehtävissä korostuu vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. On tärkeää selvittää työelämän todellisia kielten ja kulttuurien osaamistarpeita.

39. Selvittäjän ehdotuksen mukaan vahvistetaan kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevien ja niistä valmistuvien työelämäyhteyksiä ja osaamisen hyödyntämistä myös pk-yrityksissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevilla kielitaidon lisäksi kehittyä osaamista kulttuurien, moninaisuuden ja monikielisyyden kohtaamisessa. Tätä osaamista syytä edistää ja hyödyntää työelämässä.

40. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kansainvälisten koulujen määrä suurissa ja/tai kansainvälistyvissä kaupungeissa lisätään kansainvälisten osaajien Suomeen saamisen tukemiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Helsingin kaupunkistrategiassa kansainvälistyminen, kielen opetuksen varhentaminen ja kaksi- ja vieraskielisen opetuksen lisääminen ovat osa kaupungin kilpailukyvyyn parantamista. Kansainvälistymisen tarpeisiin ja kansainväliseen kilpailuun on varauduttava.

41. Selvittäjän ehdotusten mukaan maahanmuuttajien ohjaamisessa korkeakoulutukseen hyödynnetään vastuukorkeakoulutoiminnasta vuosina 2017-2020 saatuja kokemuksia. Syntyneet hyvät käytänteet sekä ohjauksesta että yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa vakiinnutetaan osaksi oppilaitosten ja TE-toimistojen toimintaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Maahanmuuttajien ohjautuminen koulutukseen on tärkeä osa kotoutumista. Tarvitsemme kaikkien panoksen ja jokaisella tulee olla mahdollisuus kouluttautua omien taipumusten, haaveiden ja potentiaalinsa mukaisesti. Ohjaus on tässä tärkeässä roolissa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 'Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta' 26.1.2018 mennessä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Pertti Joona, pedagogisten palveluiden päällikkö, puhelin: 310 86232
pertti.joona(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, lausuntopyyntö 20.12.2017, ehdotukset kielikoulutuksen kehittämiseksi
- 2 Lausuntopyynnön kysymykset

23.01.2018

Asia/20

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano